

INVENTARISATIE 1979 WEILANDEN TEN ZUIDEN VAN DE ZANDDIJK door Reidar Walrave

Doelstelling

De weilanden ten zuiden van de Zanddijk werden door mij geïnventariseerd om enig inzicht te verkrijgen in de broedvogelpopulatie van dit gebied. Ook mogelijk negatieve invloeden op deze populatie werden onderzocht.

Inleiding

De onderzochte weilanden bevinden zich in de gemeente Naarden (top. kaart 25H)
Noordgrens : de Zanddijk
Oostgrens : uitspanning Oud Valkeveen en de bebouwing langs de Meentweg
Zuidgrens : de Oostdijk
Westgrens : de Rijksweg A1

De oppervlakte is ongeveer 30 ha. De verschillende weilanden behoren aan particuliere boeren. De noord-oostelijke weilanden, grenzend aan Oud Valkeveen, zijn eigendom van de Stichting Beheer Landbouwgronden. Intensieve landbouwmethoden worden op vrijwel alle weilanden gebruikt. Een jachtcombinatie pacht de jacht op de weilanden (m.u.v. de weilanden van de Stichting Beheer Landbouwgronden). De toegang tot het geïnventariseerde gebied is, zoals bij alle weilanden, verboden. Ook de betreding van de doodlopende weg door de weilanden is verboden.

Het landschap bestaat uit grasland verdeeld in vele weilanden, waarvan sommige als hooiland worden gebruikt maar de meeste echter als grasland voor koeien. De weilanden worden doorsneden door vele sloten waarvan de meeste een rijke oevervegetatie bezitten.

Methode

Het terrein werd geïnventariseerd volgens de territorium-bepalingsmethode in de periode van 4 maart t/m 1 juli. Steeds werd dezelfde inventarisatieroute genomen die leidde langs de grenzen van het gebied. Als de gehele route doorlopen was, ging ik nog een paar uur op de Oostdijk met een telescoop het hele gebied observeren. Afwisselend werd er 's-ochtends, 's-middags en een enkele maal 's-avonds geïntentarieerd.

Waarnemingen

Broedvogellijst

Soort	Aantal broedparen	O p m e r k i n g e n
Wilde eend	5	vele niet-broedende ex. aanwezig
Patrijs	1	's-winters was er een klucht van 5 ex.
Waterhoen	1	
Maerkoet	4	
Scholekster	1	waarsch. niet succesvol broedsel
Kievit	16	1ste waarn. 5-3
Grutto	7	1ste waarn. 4-3
Tureluur	1	waarsch. niet succesvol broedsel

Verdere waarnemingen van niet broedende vogels :

Aalscholver	6-5	1 ex. vissend in sloot; vaak formaties overvliegend
Blauwe Reiger		regelmatig waargenomen
Roerdomp	10-3	1 ex. dood gevonden
Wintertaling		tot begin april 2 paar regelmatig fouragerend

Krakeend	6-5 1 paar zwemmend in sloot
Slobeend	regelmatig fouragerend, komend van de Zanddijk
Kuifeend	31-3 5 paar fouragerend
Tafeleend	7-4 3 ex.
Bergeend	schaars fouragerend, komend van de Zanddijk
Rietgans	's-winters was een troep van 63 ex. geruime tijd aanw.
Knobbelzwaan	regelmatig waargenomen
Buizerd	's-winters geruime tijd 3 ex. waargenomen
Ruigpootbuizerd	" " " 2 ex. "
Sperwer	23-1 en 4-3 1 ex.
Havik	's-winters geruime tijd 2 ex. aanwezig
Smelleken	10-1 1 ex. jagend
Fazant	regelmatig fourageren 2 paar, komend van de Zanddijk
Wulp	27-2 2 ex. op de weiland
Grote Mantelmeeuw	regelmatig overvliegend
Zilvermeeuw	" "
Stormmeeuw	" " en fouragerend
Kokmeeuw	" " "
Holenduif	schaars waargenomen
Houtduif	regelmatig waargenomen
Postduif	" "
Gierzwaluw	" "
Veldleeuwerik	doortrekkend in maart
Oeverzwaluw	regelmatig fouragerend, komend v/d Rijkswegkolonie
Witte Kwikstaart	doortrekkend in maart en april
Grote Lijster	10-3 6 ex., 31-3 3 ex.
Spreeuw	regelmatig waargenomen
Zwarte Kraai	" "
Roek	schaars waargenomen
Kauw	regelmatig paarsgewijs overvliegend
Ekster	2 tot 5 ex. regelmatig fouragerend

Discussie

Opvallend is de afwezigheid van Watersnip, Graspieper, Gele Kwikstaart, Veldleeuwerik etc. in de toch al povere broedvogellijst. Pover, wat soorten maar ook wat aantallen betreft. Hieronder worden enkele mogelijke negatieve invloeden op de broedvogelpopulatie belicht.

1. Kievitseieren rapen : Eenmaal ben ik een eierraper tegengekomen. Hij liet mij geen vergunning zien maar, zei hij "dat zit wel goed, want ik ben de zwager van de boer van dit land". Volgens omwonenden wordt er in het voorjaar geregeld naar Kievitseieren gezocht. Sommige boeren geven nog steeds regelmatig vergunningen af.
2. De recreatie : Elk weekend wordt, ondanks de toegangsverboden, de Zanddijk, maar ook de weilanden, veelvuldig bezocht door hondenuitlaters en vogelaars. Dit wordt nog in de hand gewerkt door het ontbreken van een hek bij de "ingang" van de Zanddijk dat, ondanks een verzoek van de Rangerafdeling 't Gooi, nog niet is geplaatst. Ook op de weilanden zijn hele stukken niet afgerasterd.
Nog ernstiger zijn m.i. de twee volgende invloeden :
3. De landbouwmethoden : De grond wordt zeer intensief bewerkt. "De landbouwmethoden zijn zo intensief dat het verbazend is dat er toch nog vogels tot broeden komen." (mond. med. van omwonenden)
4. De jacht : Haast iedere zaterdag wordt er tot donker op duiven gejaagd. De wagens worden dan op de weilanden gereden en de jagers verschuilen zich in één van de twee, midden in de weilanden geplaatste, schuilhutten. Hierbij worden minstens 15 lokduiven gebruikt. Ook wordt er op eenden gejaagd. Dit vond tot drie maal toe plaats vlak langs de bosrand bij de Meentweg (vlak langs de bebouwing!!). Verder jagen ze langs de Zanddijk op eenden, ook hier vanuit een schuilhut. Een enkele keer jagen ze voor de voet op haas, Patrijs en Fazant, hetgeen echter de laatste tijd nooit meer veel resultaat oplevert om de simpele reden dat die soorten daar nog nauwelijks voorkomen (mond. med. omwonenden).

Steeds als er gejaagd wordt, treedt er een grote verstoring op. Alle weidevogels en fourageergasten vliegen op en ontwijken naar de Zanddijk. Meer onrustgevoelige soorten, zoals Wulpen, verdwenen zelfs helemaal (eigen waarneming). Een feitelijke constatering van de omwonenden is dat het paar Bosuilen dat bij de bosrand een jachtveld had, sinds de eendenjachten bij die bosrand niet meer gezien wordt. Een paar Torenvalken trof eenzelfde lot.

Naast de grote verontrusting van de weilanden acht ik ook de loodvergiftiging een wezenlijke bedreiging voor de aldaar aanwezige vogels. Tot slot een eigen waarneming : Op 2-10 kropen twee jagers onder het prikkeldraad door naar de Zanddijk en schoten daar in de lengterichting van de Zanddijk een Fazant, die daar dood neerviel. Een hond apporteerde de Fazant en de jagers kropen weer onder het prikkeldraad door, terug in de weilanden. Een kwalijke zaak, de Zanddijk behoort nl. niet tot hun jachtveld én het is een beschermd natuurreserveaat. Tevens is het zeer vreemd dat de "beheersmaatregelen" van de jachtcombinatie enkel en alleen plaatsvinden op zonnige zaterdagen.

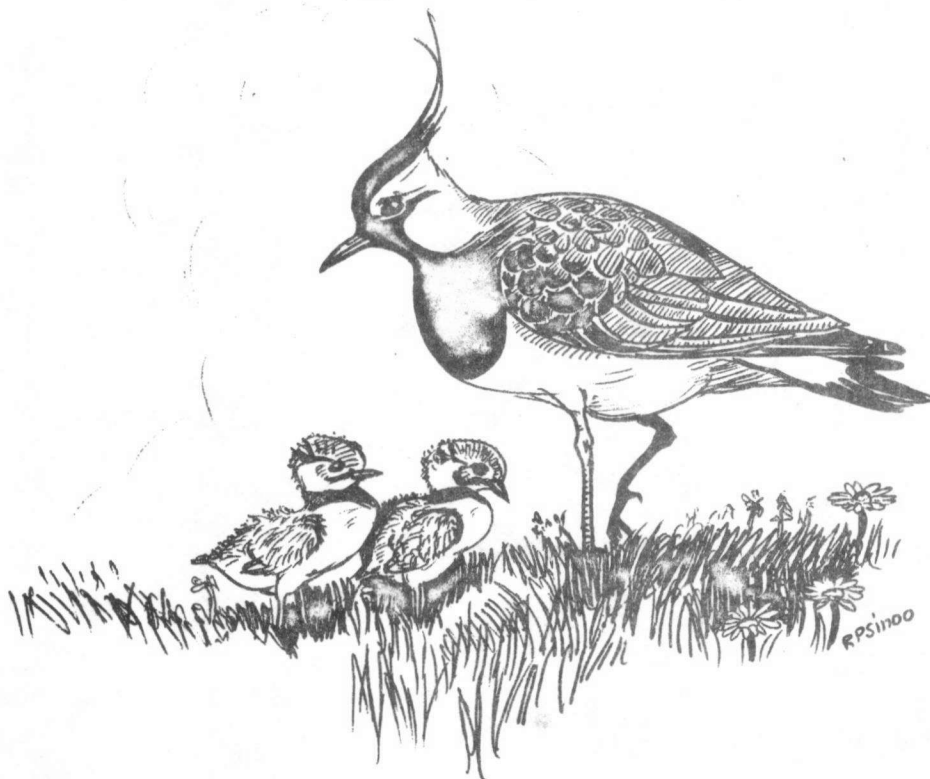
Conclusie

Ten eerste dient er een degelijk hek geplaatst te worden aan het begin van de Zanddijk met daarbij een stevig bord : STRENG VERBODEN TOEGANG, NATUURRESERVAAT.

Ten tweede is de aanstelling van een opzichter over de Zanddijk en de weilanden (die dienen als bufferzone voor de Zanddijk) zeer aanbevelingswaardig en welhaast noodzakelijk. Deze opzichter zou dan tevens het beheer over deze gebieden kunnen uitvoeren. Het "beheer" van de huidige jachtcombinatie kan dan terstond beëindigd worden. Wellicht is de aanstelling van een opzichter financieel (nog) niet haalbaar. Dan is de aanstelling van een boswachter die naast de Zanddijk en haar weilanden ook andere natuurterreinen van de gemeente Naarden (en Bussum?) beheert misschien een betere suggestie.

Ten derde is bovendien vastgesteld dat vanuit de weilanden er jacht wordt uitgevoerd op het naburige beschermde natuurreservaat, de Zanddijk. Hieruit blijkt nog eens ten overvloede, dat het nemen van passende maatregelen op korte termijn noodzakelijk is, teneinde te voorkomen dat dit weidegebied met zulke unieke mogelijkheden voor de vogelwereld verloren gaat.

Met dank aan de omwonenden : de families Guldemon, Siem en Wolterbeek. ◀

Kievit 15 februari '80